

**Raftul
Denisei**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

KATHERINE GOVIER

Fiica lui Hokusai

Traducere din engleză și note de
IRINA BOJIN

HUMANITAS
fiction

Redactor: Andreea Răsuceanu
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Ioana Vilcu
DTP: Florina Vasiliu, Carmen Petrescu

Tipărit la Monitorul Oficial R.A.

KATHERINE GOVIER
THE PRINTMARKER'S DAUGHTER
Copyright © Katherine Govier, 2011
All rights reserved.

© HUMANITAS FICTION, 2014, pentru prezenta versiune românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
GOVIER, KATHERINE
Fiica lui Hokusai / Katherine Govier; trad.: Irina Bojin. –
București: Humanitas Fiction, 2014
ISBN 978-973-689-675-0
I. Bojin, Irina (trad.)
821.111(71)-31=135.1

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021 408 83 50, fax 021 408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0372 743 382, 0723 684 194

Pentru Nick

PARTEA ÎNTÂI

1. Cine sunt eu

— Hei, tu! Tu, aia cu bărbie mare! Oei!

Mă strigă.

Nu-i răspund. Nu încă.

Înmoi vârful pensulei în călimară.

Îl las să tragă cerneala. Ridic pensula, o răsucesc și bag din nou vârful în cerneală. Apoi ridic pensula și o bat de marginea călimării.

O apăș iarăși de marginea farfurioarei și o răsucesc până ce picăturile de cerneală din vârful perilor cad înapoi în micuța băltoacă neagră.

— Nu apăsa așa tare! țipă Bătrânul.

Îi răspund cu un rânjet.

— Ia mai taci din gură, Bătrânule!

Râde. Crede că mi-a tulburat concentrarea.

Dar mâna mea nu e lipsită de pricepere. Ca să-i fac în ciudă apăș un minut în cap. Ridic pensula din călimară. Nu picură, nu e încărcată de cerneală, ci doar umezită atât cât trebuie. O țin aplecată deasupra hârtiei. O ridic și o cobor doar puțin, cât să poată răsufla, și apoi ating hârtia cu vârful. Încep să trasez liniile fine, delicate, ale părului de pe ceafa unei curtezane. Cele pe care el n-are nici răbdarea, nici mâna atât de sigură încât să le poată desena.

— Oei!

Nu răspund. M-am închis în mintea mea.

Eu sunt Oei. Katsushika Oei. Katsushika este numele locului unde s-a născut tata. Oei este un joc de cuvinte. Așa mă strigă el. Înseamnă „Hei, tu!“. Mai am și alt nume, de pildă Ago-Ago, care înseamnă „Bărbiță“. Tot el mi l-a dat, cu gândul la bărbia mea de om încăpățânat, ieșită în afară. Am și nume de artist: Cherchelita, care înseamnă întocmai ce credeți, și Femeia înfloritoare, pe care

nu mai este nevoie să vi-l traduc. Da, am avut prea multe nume, cu toate că, în această privință, ca și în altele, sunt mult în urma lui.

A luat numele Stelei Nordului și al zeului tunetului. Și-a zis Bătrânul Nebun după Pictură. Și-a dat nume, după care le-a schimbat tot el de vreo douăzeci de ori. Pentru mine rămâne însă tot Bătrânul.

Unii spun despre el că are hachițe și e greu să trăiești în preajma lui. Nu le împărtășesc părerea. Nu e greu să trăiești în preajma lui. E imposibil să trăiești în preajma lui.

Recunosc, nici cu mine nu-i ușor de trăit. Sunt nesupusă. Îmi bat joc de semenii mei, mint, mă port urât. Lumea zice că n-am fost învățată să fiu femeie. Cei mai îngăduitori dau vina pe tatăl meu. Sunt de-a dreptul indignați. E de neînchipuit. „Pictează, dar nu coase“, spun oamenii. Aha! Asta ar putea fi epitaful meu. Poate chiar și este. Numai că va trebui să-mi găsiți mormântul ca să aflați.

Iar asta nu vă stă în putere.

2. Edo, 1800

Atunci m-am născut.

În izbucnirea roșie a zorilor, în furnicarul orașului. Printre nenumăratele ființe omenești care aveau un singur nume.

Pământul era plat.

Țara era condusă de shogun.

Trăiam în Epoca Virtuții, Epoca Mărinimiei și nimic nu se întâmpla pe neașteptate.

Am țipat. Și de ce nu? După Miyo și Tatsu am venit eu, Ei, a treia fiica a unui artist sărac lipit pământului. Prima soție a tatălui meu, care născuse două fete și un băiat, murise. Mama mea era a doua care se încumeta să-i fie nevastă.

M-a privit nemulțumită. Eram primul ei copil și al patrulea pentru tatăl meu.

— Are urechi mari, a zis tata încântat și m-a luat în brațe. E a mea.

Mama s-a posomorât.

— Urechile mari aduc noroc bărbaților, nu femeilor.

— Seamănă cu un cățeluș, cu un pechinez, a zis tata. Ia uite aici, a făcut el ciupindu-mă de bărbia ieșită în afară. Am s-o numesc Ago-Ago.

Bărbiță. Un nume care atrăgea atenția mamei asupra încă unui defect de-al meu. Ea s-a înnegurat de-a binelea. Cât despre mine, am scos și mai tare bărbia în afară, sfidătoare.

— I se vede îndărătnicia pe față, a zis mama. Trebuie s-o dezvățăm să mai facă asta.

Tata a izbucnit în râs, înveselit. Râsul lui mulțumit a fost ca laptele pentru mine. M-a luat în brațe și a lui am rămas.

Se purta de parcă nu mai văzuse un bebeluș până atunci. Înmuia degetul în zeama de orez și îmi dădea să mănânc. Mă purta într-o eșarfă legată peste piept sau pe spate, dacă lucra. Din ziua aceea am fost nedespărțiți. Orașul se lățea cu fiecare zi, iar noi ne strecuram prin mulțimile gălăgioase asemenea unor pești printre ierburile din baltă. Tata zicea că sunt amuleta lui norocoasă. Nu mi-a înfrânt îndărătnicia, ci mi-a întărit-o.

Iar ochii mei negri nu s-au închis.

În anii care au urmat, mă striga Ago-Ago când își mai amintea, dar de cele mai multe ori mă chema, pur și simplu.

— Hei, tu. Vino încoa'!

Mă născusem în vremuri grele.

Viața noastră, a orașenilor, se scurgea neștiută. Nu eram îndreptățiți la nimic, doar să fim martori ai grandioasei parade puse la cale de shogun, întocmai ca un condamnat care mergea pe jos spre Locul de Pedepsă, cărând pe umăr o pancartă pe care erau pictate momente ale crimei de care se făcuse vinovat. Ne hrăneam cu orez brun și bârfe despre amanți care își pusese capăt zilelor din dragoste. Gurile actorilor noștri erau ca niște despicături roșii. Noi, cei numiți *chonin*, purtam un singur nume și nu aveam față.

Înainte să mă nasc eu, a trăit un artist pe nume Sharaku. Desena fețe uriașe, albe, fără nasuri, doar cu câteva linii groase, negre, în chip de ochi și guri lățite într-o expresie de furie, teamă sau lăcomie. Puțini erau cei care îi cumpărau desenele – pesemne că prea adesea se recunoșteau în ele –, așa că, în scurtă vreme, Sharaku și lucrările lui au dispărut. Unii au zis că era actor de teatru Nō și

că murise otrăvit din cauza prafului alb de plumb cu care se machia. Alții spuneau că Sharaku era tatăl meu. Că după această primă neîmplinire își luase alt nume și mersese mai departe, iar dovada că el fusese Sharaku era că n-a mai pictat niciodată o față uriașă.

Nu știu dacă era adevărat. Tata îmi spunea multe, dar de asta n-a pomenit niciodată.

În ceea ce privește fețele însă, lucrurile se dovedeau a sta într-adevăr așa. Tatăl meu putea desena orice mișcă și multe din cele care nu mișcă – dansatori, elefanți, vâslași, munți, zei și diavoli. Cascadele și valurile înghețau anume pentru ca el să le poată picta. Fuji îi arăta cele o sută de ipostaze. În schimb, tata nu desena niciodată fețe omenești. Ochii, nasul și gura erau pentru el doar câteva linii scurte, precise, și atât. Poate că ceea ce vorbea lumea era adevărat și el era încredințat că fețele desenate nu se vând. Poate că dorea să se desprindă de trecutul lui. Ori poate de noi toți. De atunci încolo, în ochii lui noi n-am mai avut fețe, ci doar spinări încovoiate de poveri, fese musculoase, coapse subțiri, degete zbârcite la picioare și trunchiuri în mișcare.

Ei, dar ce trupuri aveam! Câtă frumusețe sălășluia în ele! Erau bunurile noastre cele mai de preț. Datorită trupurilor deveneam și noi oameni. Înainte să mă nasc eu, nu prea semănam a oameni, dacă e să ne luăm după stăpânii noștri. *Bakufu* – guvernul militar instaurat pe câmpul de bătaie cu două sute de ani în urmă – îl ținea pe shogunul Tokugawa la putere. Epocile treceau una după alta, dar *bakufu* rămânea. Nu mai erau războaie; nu ne luptam cu arme, ci cu imagini și cuvinte. Desenele și cărțile noastre de istorioare costau câțiva bănuți, în schimb aveau o putere de necrezut. În ele găseam vești, bârfe, lucruri de care să ne aducem aminte. Ele lăudau singurele plăceri care ne erau îngăduite – teatrul kabuki, legăturile amoroase și micile răsfățuri ale simțurilor.

Shogunatul Tokugawa nu ne putea ataca direct – eram prea numeroși. Drept urmare, oamenii regimului tăbărau asupra solilor noștri – imaginile. Le numeau deșănțate și căutau să le nimicească.

La gândiți-vă la puterea zăngănitore a samurailor îndreptată asupra unor plăpânde foi de hârtie! Te apucă râsul. Imaginile și cuvintele nu fac rău nimănui, afară de cei cărora le e teamă de istorie. Legile shogunatului își luaseră drept țintă lumea noastră imaterială.

Orice imagini cu membrii clanului Tokugawa erau interzise. Orice aluzie la felul cum ajunseseră la putere se pedepsea cu moartea. Țara era pustiită de foamete și de furia apelor revărsate, dar oricine ar fi vorbit despre aceste nenorociri ar fi însemnat că îl vorbește de rău pe shogun, care orânduia mersul vremii la fel cum cum hotăra soarta celor mărunți. Așadar, nu era îngăduit să fie pomenite.

Ne prefăceam că ne supunem. Spuneam povești cu stafii, repetam legende din vremuri trecute, mergeam la piese despre amorurile marilor curtezane. Ne puneam credința în creaturi închipuite – demoni, zei și fantome. Vorbele umblau fie șoptite la ureche, fie scrise în cărțuliile galbene cu istorioare de duzină. Cântam, dansam și ne îmbrăcam în haine fistichii. Oamenii negri ai regimului zbierau ordine și ne făceau viața din ce în ce mai grea. Nu ne puteau opri, dar tot nu conteneau. Au fost dintotdeauna prezenți în viața mea, de când am scos primul țipăt până am ajuns la vârsta de mijloc și eram îndeajuns de bătrână ca să nu-mi mai pese. Apoi au dispărut peste noapte. Dar asta s-a întâmplat la sfârșitul poveștii.

Acum suntem la început. Într-o căsuță luată cu chirie. Stăm întinși pe rogojină, unul lângă celălalt. Soarele portocaliu răsare din neguri.

Nașterea mea a fost cu noroc, dar și cu ghinion. Am avut noroc fiindcă m-am născut în mijlocul acestei lumi vrăjite. Tâlcul vieții mele au fost mai întâi vorbele tatei, apoi picturile lui. Nenorocul meu a fost că am trăit sub apăsarea unei alte puteri, mult mai năpăstuitoare. Și că eram fată, în vremurile acelea de restriște. Noroc și nenoroc.

Aceasta este povestea lui Ei.

Eram întinsă pe rogojină, în cămăruța rece, umedă și întunecoasă pe care o împărțeam. Tata lucra la lumina unei lămpi cu ulei. După o vreme s-a ridicat și a stins-o. A deschis ușa spre noapte. Din înalt se prăvălea un val des de zăpadă, care ștersese culmile acoperișurilor cu pensula ei albă, lăsând doar conturul țiglelor, subțire și întunecat.

M-a luat în brațe și am ieșit afară, sub cerul liber. Am ridicat privirile. Zăpada cădea drept în jos, printre copacii goi. Fulgii grei nu șovăiau deloc în drumul lor spre pământ. Nu mai era nici o

frunză de care să se agațe. Zăpada ajunsă pe felinare se topea. Cădea la picioarele lui, strat după strat. Acoperea pământul, îi schimba culoarea și apoi se topea, făcând porțiunile băătorite să lucească.

Eu eram cuibărită la căldură, în brațele lui. Fulgii reci, ușori ca o boare, mi se așezau pe ochi, pe obraji și pe buze. Am scos limba ca să le simt gustul. Chicoteam, bucurându-mă de frig și de căldura lui. Simțeam că sunt la adăpost de orice rele. Simțeam că sunt iubită. Noi doi eram o singură ființă.

Zăpada era un dar. Lingeam fulgii de pe buze, le simțeam dulceța. Tata privea ninsoarea și ofta. Credeam că era fericit să mă țină în brațe. Acum știu de ce: își bătea capul cum să pună pe hârtie acea zăpadă. La vremea aceea însă trăiam din iluzii.

— Ce oră este? a strigat mama.

— Este ora Șobolanului, a răspuns el. Ora idilelor. După care a mormăit ca să-l aud doar eu: Sau ora când trebuie să te ferești de idile.

A oftat și a ridicat ochii, căutând stelele care îi erau dragi. Dar pe cer nu se vedea nici o stea.

Iluzia parcă pălise puțin.

— Până și o curtezană ar mai întârzia câteva clipe înainte să fie nevoită să se ducă la clientul ei. S-ar privi în oglindă sau ar strânge paharele goale. Dar multă vreme n-ar avea: asta e ceasul. Ora tiraniei și a iubirii.

Cum adică?

— Vii în casă? a strigat mama din nou.

Tata a izbucnit în râs. Îi cunoșteam râsul mai bine decât pe al meu. Era un râs neprefăcut, însă lipsit de bucurie. Râsul unui om căruia nu-i scapă nimic, dar care nu ia nimic de bun. Nu își făcea visuri. Râdea ca și cum era om liber, dar cu mâhnire, căci nu era.

— Nu încă! Îl aud pe vestitor că se apropie.

— Ei și ce? cârâia mama. Doar nu vine la tine.

Am auzit lipăit de pași pe pietrele umede. Vestitorul s-a ivit pe neașteptate. Avea gluga trasă peste ochi și străbătea străzile în goană, oprindu-se la poduri ca să strige veștile, după care își trăgea gluga la loc peste față și pleca în goană. Nu-i cunoșteam numele, știam doar că aleargă pentru *Kawara-ban*, o foaie volantă care apărea din când în când. Era împotriva legii, fiindcă nu ne era îngăduit

să aflăm știrile. Așa că omul trecea în goană noaptea. Uneori ne aducea vești despre foametea care bântuia în partea de miazănoapte. Sau despre rășcoalele celor din miazăzi, nemulțumiți de creșterea prețului orezului. Despre un cutremur sau un incendiu izbucnit hăt departe, în Osaka sau Kyoto. Despre arestări și uneori despre execuții. Despre scandaluri stârnite de funcționarii corupți de la oraș. Unii spuneau că aceste povestioare nu erau nimic mai mult decât zvonuri sau bârfe. Însă noi, cei care stăteam cu ochii pe drumurile care duceau la orașul uriaș – cel mai mare din lume –, noi puteam să dăm mărturie că acele nenorociri chiar se întâmplaseră, căci vedeam șiruri lungi de țărani înfomețați îndreptându-se către noi.

Vestitorul de la *Kawara-ban* s-a apropiat. Îi deslușeam silueta prin perdeaua de zăpadă. Îmi închipuiam că-i e teamă, însă tata mi-a spus că nu-i așa, că nu e înspăimântat. Își făcea treaba și atât.

Cu mintea mea de acum știu că nu era adevărat. Fără îndoială că-i era teamă. Tuturor ne era teamă. Așa ni se cerea. Dacă nu ne temeam însemna că nesocoteam legea. Numai că unii păreau că nu se tem. Tata era unul dintre aceștia. Și el, ca și ceilalți, își făcea treaba.

Acum auzeam glasul vestitorului. Simțeam suiful și coborâșul vorbelor, dar nu le prindeam înțelesul.

— Uitați-vă mâine! Va fi afișat. Un nou edict. Alte opreliști. Artiștii și scriitorii să ia seamă. Uitați-vă mâine!

Tata m-a strâns și mai tare la piept. A spus o rugăciune.

Ne-am dus la culcare.

Se făcuse ziuă. Totul în jur era acoperit de o pătură de zăpadă. Era foarte frumos. Făceam bulgărași și îi băgam în gură. Ne aflam în fața scândurii pe care erau ținute edictele și tata citea cu glas tare, oprindu-se adesea ca să dea mai multă greutate cuvintelor. În jurul nostru se strânseseră o mulțime de femei care nu știau să citească.

Luați aminte la noul edict al seniorului consilier. Prin gura lui glăsuiește shogunul.

De multă vreme sunt cărți pe lume și nu mai este nevoie de altele. An după an, oamenii s-au ținut de treburi nefolositoare, precum tipărirea de cărți ilustrate, pentru care au cerut prețuri uriașe. Este o risipă de neîngăduit.

Cuprins

PARTEA ÎNTÂI

1. Cine sunt eu	9
2. Edo, 1800	10
3. Șapte stele	17
4. Yakko	29
5. Povestitorul	40
6. Casa Tamaya	48
7. Poeții nebuni	58
8. Lecția de dans	72
9. Rămas-bun	77

PARTEA A DOUA

10. Spre mare	91
11. Barbarii	99
12. Valurile	106
13. Din nou acasă	113
14. Prinsă asupra faptului	120
15. Orbul	129

PARTEA A TREIA

16. Sanba	145
17. Șotii	152
18. Teatrul	158
19. Concursul de pictură	173
20. Învățăceii	184
21. Soțul	196
22. Familia	203

PARTEA A PATRA

23. Von Sieblod la Nagasaki, 1823	217
24. Întâlnirea	229
25. Darul	236
26. Anii întunecați	248
27. Fuga	258

PARTEA A CINCEA

28. Vremuri de restriște	273
29. Scene hazlii	287
30. Semnul păsării de noapte	294
31. Un vizitator spăsit	305
32. Juhachi-ya	314
33. Obuse	322
34. Alungarea duhurilor rele	328
35. Anul Nou, 1849	334
36. Prieteni	342
37. Orfană de tată	348

PARTEA A ȘASEA

38. Dangăt de clopot	359
39. Bătălii	366
40. Corăbiile negre	373
41. Treburi gospodărești	377
42. Șampanie	384
43. Peștele uriaș	393
44. După cutremur	399
45. Revederea	406
46. Fluturi albi	414
47. Cripta	425
Postfață: <i>Cine a fost artistul din umbră?</i>	427
<i>Mulțumiri</i>	453
<i>Glosar</i>	455